

I. rész

Az egyházközség, község régebbi története: a legrégebb időktől 1914-ig

Magyarléta a régi Aranyosszék s a mai Tordavármegye északnyugati határközsége, éppen a havasok alján: Kolozsvár–Borrév közötti útvonalon. A község Kolozsvártól 28-30 km-re, Tordától 36 km-re fekszik, hegy tetején, úgy annyira, hogy bármerre indul az ember, mind befelé halad. A község határában eredő két kis csermely is egyik délkeletre – s a másik pedig északnyugatra folyik. A községnek két utcája van, egyik a főút, amelyik a községen áthalad, a másik ezzel párhuzamos templomi út. Szébb épületei a református templom és papi lakás és az állami iskola.

A község története szorosan összefügg a község határában – magától a községtől 2 km-re fekvő, s ma a magyarlétai Úrbéresközség tulajdonát képező „Géczi vár” történetével. Jakab Elek: „A Ghycziek Erdély történetében” című munkájában e várról a következőket írja: „Amint az utas Magyarlétáról délnyugatnak indulva egy menedékes hegyoldalon halad, fél óra alatt azon hegygerinc alá érkezik, mely északról déli irányban vonul. Itt-ott fehér csupasz kőszálak emelkednek ki belőle, míg az egészet sűrű bükkerdő lombozata takarja be s alig pár száz lépésnyi távolban egymás melletti két szikladomb között egy kis oldalkanyarodással a hegygerinc tetejére ér, hol Erdély tiszta légu, havasi vidékeinek oly nagyszerű panorámája terül a néző elé, aminőt csak a Tátra vidékén és a Székelyföldön láthatna. E hegygerincen belül, pár száz lépésnyire mintegy tündéri varázslatra szem elé tűnik egy magas kőszálon szürkés fakó színében Ghyczy vára évszázadok számát, ágyuk- és löpor romboló pusztítása nyomait mutatva, viharos időkre vagy nemzeti válságokra emlékeztetőleg.

A váromhoz 5-6 öl széles, sima, pázsitos nyílás visz, mely a hajdani várút irányát jelöli. A romoktól keletre 80-90 öl széles 500-600 öl hosszú fennsík van. Hol hajdan marcona vitézek paripái tomboltak s várívó hadinép tanyázott, most békés, földműves fiúk legeltetik barmaikat, a még fennálló bástyák porladozó falairól szedett repkénnyel kalapjuk fölvirágozva, míg egy öreg pásztor puha fűszőnyegen heverész, körülötte pajkos ifjak bámészkodva figyelnek s ő talán dédapjától hallott regéket beszél az öreg várról, a léta nép hajdani urairól s azok között Géczi fejedelemről, aki a monda szerint a várral keletre ütelenben levő „Kisasszonykő” szirtüregbe zárta engedetlen szeretőit s hűtlen szolgáit a „Dazsáköve” nevű sziklamélyedésbe. Beszéli, hogy századok előtt itt élt egy véres fejű fejedelem, kinek sebet soha begyógyítani nem tudták, mert az az átok volt rajta, hogy amint orvosi kéz illette felfakadt és vérezni kezdett, beszéli, hogy itt lakott egy másik fejedelemnek is vitéz kapitánya, ki sokáig harcolt a németekkel, végre meggyőzték, katonáival együtt levágták, a várat fölgújtva lerontották. E regék hihetően II. Rákóczi György és I. Rákóczi Ferenc korából valók. Az első 1661-ben Gyalú és Fenes közti vesztett csatában fején halálos sebet kapott, e vár serege visszahúzódnálba esett, a vert had egy része itt pihenőt is tarthatott s a csata részleteit a népmonda megőrizhette. Az utolsóban a Rákóczi forradalom

valamelyik tábornokáról van szó, ki e havasos tájak végváraiban hosszasan tartotta fenn a küzdő szabadság zászlóit, de kinek nevééről a rege hallgat s írásbeli emlék sem őrizte meg.”

A „Castrum Léta” királyi vár volt kezdettől fogva, s mint a többi erdélyi vár az erdélyi vajda tisztsége alatt állott, aki saját embereivel rakta meg s innen intézte az illető megye területének ügyeit. Vár hol Kolozs, hol Tordához tartozik, s a várnagyai ott alispánok is. Vajdai birtok volt már Róbert Károly idejében. Mikor épült nincs följegyezve. Zsigmond király 1405-ben Kolozsvár városának adományozta, de időközben ismét vajdai kézre került. (Jakab Elek: Archaeologiai közlemények 1876).

1441 elején Ulászló király Herepei Márknak adományozta élete tartamára tarozékaival együtt, melyeket ekkor a király akarata ellenére Losonczi Dezső volt erdélyi vajda tartott a kezén. Két év múlva 1443 január 23-án pedig már örökre adományozta neki ugyancsak I. Ulászló király. Az új adományost mindkét alkalommal be is iktatták Léta vár és tartozékai birtokába. Herepei Márk 1450 november 10-én kelt végrendeletéből következően ez időtájt hunyt el s már 1450 december 23-án Hunyadi János mint kormányzó kusalyi Jakcs Mihály erdélyi vajdának, unokatestvérének Jakcs László fiának Péternek, továbbá osztályos atyjafiaiának Jakcs Lászlónak és fiainak Lászlónak és Görgynek adta Léta vár és tartozékai adományozására vonatkozólag „kormányzói tekintélyénél fogva, amennyiben ahhoz az ország szokáshoz képest egyáltalán joga van” királyi jóváhagyást. Ugyanekkor a kormányzó nővére Dengelengi Pongrácz özvegye a beiktatásnak ellentmond. Ez az úrnő már ekkor jogot tartott Léta várához. V. László király 1456 április 4-én a várat és tartozékait, mint olyan birtokot adományozza Hunyadi János nővéreinek a Dengelengi Pongrácz özvegyének, mint amelyet eddig is békésen bírt. Később is a Dengelengiek kezén maradtak a Léta vár és tartozékai, jóllehet a Jakcs család 1459 december 14-én és 1460 február 11-én is tilalmazzák a királyt a várnak a Dengelengiek részére leendő adományozásától.

1500. november 26-án II. Ulászló király rendeletére Pongrácz Mátyás özvegyét Perényi Orsolyát iktatják zálog címén a várba és tartozékaiba, mivel a vár visszaszállt a koronára.

1501. június 12-én II. Ulászló és Korvin János között létrejött egyezség szerint a vár Perényi Orsolya halála után Korvin Jánosra száll. 1524-ben már gyarmati Balási Ferenc birtoka Léta vára.

1560-ban Balassa Menyhárt birtoka, de ő 1561-ben János Zsigmonddal szemben hűtlen lévén, a király „Léta vára” elfoglalására is csapatokat küldött, az ostrom alatt a várórség fellázadt, amiért is a vár feladását határozták el. Mikor azonban a királyi csapat a várba bevonult a földalatti kamrákban elrejtett lőport felrobbantották s így a vár összeomlott s mintegy 50 katona Szilvási János parancsnokkal együtt a romok alatt lelte halálát. Péchi Gáspár Léta vár elpusztítását így írja le 1562-ben Nadasdy Tamáshoz írt levelében: „Egy közkatona nem szívelhette, hogy a felesérség mellett is a várat feladták. Ám legyen – ti gonoszok – monda – végezzétek el, amit elkezdettetek, de én nem engedem, hogy a vár miután uramé lenni megszűnt, az erdélyi fejedelmet ismerje urának, ezt mondva a hadilőporkészletbe tüzet lökött, s az fellobbanva az új úr birtokába jutásnak örömét élvező étellel-itallal jól tartott várórséget annyira fel és széthányta, hogy azonnapi 400 végezte be életét, kevesen nyomorék, sánták félélők-félholtak lettek, mintha menykőütés érte volna őket”. (Jakab Elek: Ghyczyek Erdély történetében, 20 lap.)

A király a váromot Léta birtokkal együtt 1562-ben visszaadta Kolozsvár városának, 1569-ben pedig Ghyczy János kormányzónak adta, aki helyreállítván sokáig bírta, s a hagyomány az ő nevérel

„Géczi” várnak mondja. A vár tartozékai között már 1405-ben ott találjuk Léta községet is, úgy hogy a vár ura egyben a szomszédos községek ura is volt, mivel az itteni lakosok a várat szolgálták.

1456-ban sorolják fel először megyék szerint a vár tartozékait meg nem különböztetve, mint „Torda és Kolozsvár megyei” helységeket „Léta, Szentlászló, Kisfenes stb.” 1500-ban már megkülönböztve megyék szerint „Léta” Kolozs megyéből.

A vár későbbi lerombolásának hiteles történetét nem ismerjük, Mikszáth Kálmán írja „Magyarország lovagvárai” című munkájában a vár urairól szóló történeteket.

Az egyik Ghéczy nagyon gazdag és felfuvalkodott volt, nem tudta, hogy aranyaival mit csináljon. Elhatározta, hogy a sok aranyból egy aranybikát fog öntetni. Mikor a művészek elkészítették a bikát és Ghéczytől várták az érte járó fizetséget, a várúr azt követelte, hogy mivel a bika mozdulatlan, hát öntsenek bele lelket, különben negyednapra mind lenyagoztatja őket.

Amit megígért bizonyára meg is történt volna, de a harmadik napon nagy földrengés támadt, amely megrázta a vár szilárd falait s az aranybika is jární kezdett lefelé s nyomtalanul elsüllyedt.

A másik Ghéczy pedig Kolozsváron jártában elrabolta egy vargának fiatal, szemrevaló feleségét s az asszonykát a Ghéczy várba hozta. A varga-mester pedig legényeivel együtt eljött megostromolni az asszonyért Léta várát. Két napi dörömbölés után a várúr nevetve kérdezte, hogy mi a kívánsága? A varga azt felelte, hogy a „feleségem”. „Ugyan mit csinál vele – feleli a várúr – hisz a szíve idekötí.” „Majd hazaviszem én őt a két fülénél fogva” – szölet a dühös mester.

„Nohát ott a két füle – szakítá végét a veszekedésnek Ghéczy, kétfelé mutatva, ahol két község feküdt – vigyed a tied”. Ezzel becsapta az ajtót s intézkedett, hogy a két kis község, melyet ma is Alsó- és Felső-Fülének neveznek a vargának átadassék.

A két Füle a varga halála után Kolozsvárra szállott.

1589 március 6-án Báthori Zsigmond Léta Hesdát nevű birtokot Gyulai Pálnak és nejének Ghyczy Katának és örököseinek adományozta.

A Vár ma romokban hever, mutatva a régi idők dicsőségét. A „Ghéczy-vár”-urainak voltak jobbágysai, a mai Magyarléta hajdani lakosai. Egyes határnevek is mutatják az itteni zajos életet, pl. Nyakvágó, Akasztófa rendje, ahol bizonyára a nyaktíló s az akasztófa állott az engedetlen jobbágyok megbüntetésére.

Későbbben a vár s maga Léta is a Bárá Jósika család birtokába került s ott is marad a legújabb időkig. Ebből a korból bővebb adat nem áll rendelkezésünkre, mivel az adatok a Jósika család birtokában, levéltárban vannak.

A minden oldalról román községektől környező kis falut szín magyar, református istenfélő, tiszta erkölcsű nép lakja. Hogy a református egyház mikor alakult meg, biztosan nem tudjuk. 1450-ben a „Szent Kereszt” tiszteletére épült egyháza volt. „Ecclesia I. Cricis de Letha”, de hogy ez az egyház mikor és miképpen változott át a „Helvét hitvallás” egyházává, nem tudjuk, nem ismerjük. Körülbelül a 18-ik század II-ik évtizedében alakult meg a református egyház. Ennek a múltjáról is nagyon keveset tudunk, mivel 1868-ban a papi lakás s vele együtt az összes iratok, jegyzőkönyvek elhamvadtak. Az első, írásos adat Torma Károly: „Rettegi György emlékiratai”-ban 1884 évben írja 1763-ból: „A szegény létai papnak

Német Sámuelnek esetét”, aki szolgálóját inpregnálnán, a szülésnek ideje előtt, melyet midőn a pap észrevett volna, kényszergette, hogy őtet ki ne adja, hogy az ő dolga, de a leány nem akarta, bemenvén azért hozzája egy kést beleütött, nem tudván, hogy a leány elküldött bábáért, ki is beérkezvén látta a földön fetrengeni s hirt adván a papnak azt mondotta a pap, hogy szégyenletében cselekedte. Ugyancsak megfaggatták feleségéstől examináltatván külön-külön tömlöcre akarták küldeni, kinek mondotta felesége: „Uram! Ha tudja ked vétkét, ne raboskodtasson engemet ok nélkül, azzal megfordulván megvallotta s feje vétetett s kerékre tétetett. „Igy könyörgött: „Uram, ha az emberek törvénye szerint ily keményen büntettem, mennyivel érdemlek nagyobbat a Te törvényed szerint, de bocsásd meg én nekem Én Istenem!”

Az 1872-ben dátált jegyzőkönyvben találunk némi adatot az egyházközség régi történetéről. Itt találjuk Szakács János akkori lelkész feljegyzésében „A magyarlétai ev. ref. Egyházat illető Emlékiratban” a következőket: „Jelenleg az egyházban régibb emlékirat nem található, mint egy kupásforma ón kannán ezen felirat: „Czakó Lőrincz csináltatta az Ekkla számára 1724-ben.” A templomi korona alján „Csináltatta részint Tiszteletes Szaniszlai Erzsébeth részint az Ekkla. Vincze János curatorságában 1752-ben. A nagyobb harang 1757-ben.

A magyarlétai ev. ref. Egyházban a papi állomásra lépett 1792-ben T. Tótfalusi Mihály. Az ő idejéből maradt fenn a régi templom ajtaja „Anno 1796”-ban, amely ma is a torony alatti kijárás ajtaja. Az ő idejében cseréltetett ki a papi lakás 1795-ben, mert a régi papi lakás ott volt, ahol ma Boldizsár Gy. István lakik. A jelenlegi telek mtgos báró Jósika Imréné önga-e volt. A Bároné még pótlékban 10 frt-ot kapott. Ebben az időben esperes Tordai Sámuel sz-lónai pap, főjegyző pedig Pataky Dániel volt. A cserélt teleknek akkori felmérés szerint hossza 82 öl, szélessége 13 öl. 1816 május 23-án magyarszilvási birtokos Tekintetes Pünkösti Ádám úr adományozott a papi fizetés nevelésére egy száz váltó frt-ot, hogy annak évenkénti kamatja papról-papra szállva pótolja a papi fizetést, a pap kezelése alatt. Ezekről jegyzés látható az 1792-ik évben kezdődött Anyakönyv 2-ik, 12 és 19-ik lapjain. A kisebb harang 1812 beli.

1835 július 16-án Tótfalusi Mihály meghalván, aki ezen egyházban 43 esztendeig paposkodott s utána Antal György jött papnak. Az ő idejében épült a régi omladozó templom helyébe a szerencsétlen forradalom alatt, a jelenleg is meglevő templom tornyával egyetemben. A felszentelése 1851 őszén történt és pedig Ujvári Sz. György Szentlászlói esperes-pap, Szakács István sz-lónai, Pánczél Károly Ó-fenesi és Antal György helybeli lelkészek által.

1852-ben Antal György Inaktelkére ment el papnak, s aki után Szakács János következett, 1852 május 20-án foglalva el a lelkészi állást. Az ő ideje alatt 1859-ben a papi telken kót csináltatott, 1860-ban ugyanoda szekérszín, kettős sertésól, a kántori telekre csűr-istálló. 1861 december 22-én Pap Elek kántor bosszújában felgyújtotta a csűr-istállót, mivel beperelés által kántori hivatalát elvesztette.

1867-ben épült fel a kántori telken az új iskolaház és pedig kőből.

1868 október 11-én történt a nagy égés, amikor Czakó Gazsi Márton csüre meggyúlt s a pusztító elem a papi telekre is átragadt, ahol is az összes épületeket, iratokkal-klenodiumokkal egy-két perc alatt elhamvadtak.

1869-ben csűr-istálló épült fel ifj. Mátyás István curator és Boros Márton egyházi idejében. 1871-ben épült fel az új papi lakás, ami a kézi napszámokat nem számítva, az egyháznak 547 f. 73 kr. került osztrák értékben. Építette magyarlétai ifj. Mihály János kőműves és ácsmester, curator Boros Márton, egyházi Czakó Gy. Márton.

A feljebb említett égés alkalmával, mivel az egyház klenódiumai is mind elégték, ajándékoztak az úrasztala számára „helybeli pap Szakács János neje Moni Teréz egy pár czintányért, László Istvánné Sándor Erzsébet egy gyolcs négy szegletén veressel varrottas kiseded terítéket, ifj. László János és neje Varga Borbála egy szőrszövet veresre festett virággal környezett szőnyeg terítéket, Czakó János és neje Varga Erzsébet ugyancsak szőrszövetű veresfestékű rojtos kisebb terítéket.

Az 1868-iki égés alkalmával a lelkész az égés miatt összekülönbözött szomszédjával ids. Czakó Gazsi Mártonnal, aminel aztán az lett a súlyos következménye, hogy nagyon sokan kitértek az egyházból és lettek unitáriusokká. Istentiszteleteiket Asztalos István csűrében tartották meg.

1876-ban a templom fedetett újra s ugyanebben az évben kapott az egyház a magyarvalkói református egyháztól egy aranyozott ezüst úrasztali serleget elégett clenodiumai pótlásán ajándékba, amelynek a rendbehozatala bizony 12 frt-ba került. Ez ma a férfiak pohara.

1891 évben a templom javításra szorul, ami meg is történik éspedig közravatal utján, minden bérfizető 50 Krt, fél bérfizető 25 Krt fizet.

1902 április 25-én halt meg az egyházközség agglelkipásztora, krasznai Szakács János, aki teljes 50 évig volt híveinek édesatyja, gyámoltója és pásztor. Április 27-én temették el híveinek igaz részvétele mellett a helybeli temetőben. 50 éves jubileumát már régi hazájában ünnepelte meg, ahol amaz égi király minden földi arany érdemkeresztnél drágább éremmel az örök élet hervadhatatlan koronájával ékesítette fel. Áldás emlékére!

Ugyanezen év május 2-án újabb csapással látogatta meg Isten községünket. A falu közepén ki nem deríthető okból tűz támadt, mely a szél irányában levő összes épületeket kettő kivételével elhamvasztotta. Sok család annyit sem tudott megmenteni, amit vacsorára megegyék, vagy éjszakára betakarozzék. De Isten nem hagyta el s nem hagyja el a benne bízókat! Könyöradományokból – melynek gyűjtésében Ferenczy Jenő alsójárai főszolgabíró buzgólkodott – annyi összegyűlt, hogy a 30.000 Koronára tehető kárnak jelentékeny része a könyörületes szívek jóvoltából megtérült s szegény híveinknek lehetővé tette azt, hogy a következő telet, mindenki felépített s az elégettnél sokkal szebb, csinosabb hajlékban tölthette, meggazdagodva azzal a drága hittel, mely az embert soha kétségbe esni nem engedi s melynek Krisztus Urunk e szavakban adott kifejezést „azoknak akik Istent szeretik, mindenek egyaránt javokra vannak!”

Szakács János halála után Elek Lajos alsójárai, majd Thamó Gyula tordaszentlászlói lelkész vezeti az egyházközség szellemi és anyagi ügyeit, mint adminisztrátor lelkész. Ez idő alatt épült fel az új papi lakás László B. István curatorsága alatt. Felhasználtatott az egyház tőkéinek $\frac{1}{4}$ része, az Egyházkerület 500 Korona adománya államsegélyből, míg a hívek 1600 Koronát kitevő közmunkát teljesítettek. Szívesen jegyezzük fel Asztalos György alsójárai tb. Főszolgabíró nevét, aki a lakás tervét készítette, s az egész munkálatot vezette és ellenőrizte.

1903. szeptember 29-én köszöntött be az egyház ifjú lelkipásztora, Takács József. Az ő feljegyzése alapján olvashatók az egyház életére vonatkozó adatok. „Az egyház külső képe bizony elég szomorú képet nyújtott. A papi telken megvolt a szép ház, de egyéb semmi. Kerítések vagy nem voltak, vagy düledező félben volt, ami volt. A szomorú képet a templom mutatta csak igazán. Az eső becsurgott északnyugati oldala ijesztő módon meghasadva, a cinterem kerítésen kecskék, bivalyok ki is be járhattak. A templomban is szomorú a kép. A becsurgott eső a falakra széles barázdákat, csíkokat festett, a padokat szinte a használhatatlanságig rozogák. Orgona vagy harmónium nincs. Földje kövezett, de az egyes kövek között tenyérnyi szélességű nyílások tátonganak. A 87 éves öreg szolga erőtlensége, a hívek nembánomsága, a curatorok lelkiismeretlensége a templomon és a templomban mint egy tűkörben látatta magát.” A lelkész buzgólkodása folytán a templom megjavítása már 1903 őszén végbe ment, Isten segítségével. Az 1904-iki esztendő az Úr látogatásának esztendeje. A rettenetes szárazság, mely az egész országra kiterjedt, községünket is évekre ki nem pótolható veszteséggel sújtotta. Felsírt az emberben a lélek, ha kiment a határra és látta, hogy napról-napra pusztul el minden, hogy miképpen töri el az Úr a kenyérnek botját Gabona csak annyi termett, hogy a népet az éhenhalástól mentette meg. De még ennyi eledele sem termelt a jószágoknak. Egy szekér széna ára 120-200 Korona volt. Lekerültek a szalmás épületekről a 25-30 éves fedelek és a szegény állatok, mivel egyebet nem kaptak, hát megették. Így adódott el a papi istállóról is a szalmafedél 83 koronáért és építetett más istálló. 1905 őszén a torony befedésére került a sor, ami 32 koronába került. Az omladozó kőkerítés helyett a cinterem körül új deszkakerítés csináltatott a 100 Korona államsegélyből. Ez évben az egyház belbékéjét felbontotta Szakács János kántortanító, aki a néhai Szakács János lelkész fia volt. A szó igaz értelmében elzüllött. Szegény édesanyja egyetlen fia elzüllése miatti bánatában megőrült. Felekezeti iskolánkban 25 évet tanítószkodott, de 25 gyereket nem tanított meg írni-olvasni. Ez az oka, hogy híveinknek 80% ma sem tudni írni-olvasni. Züllöttsége határtalan iszákosságban állott, és pünkösdi nagyhetében szolgálattétele teljesen botrányba fűlt, amiért is a felettes hatóságunk állásából felfüggesztette. 1905 november 23-án megnyílt az új állami iskola. Új tanító: Zsigmond Ödön, aki a kántoriát is végzi a kötött szerződés értelmében.

Az 1907-es esztendő meghozta egyházunk híveinek régi óhaját, az orgona-harmóniumot. Erre az alapra még 1904-ben ajándékozott Fülöp János dédai körjegyző, egyházunk szülötte 20 K-t. Ez a 20 Korona volt a mag, mely három év leforgása alatt terebélyes fává nőtte ki magát. Álljanak itt az adakozók, kik méltók arra, hogy neveik feljegyezve legyenek: Beszenszky József helybeli kereskedő 176 K, Takács József, László Márton 15 K, Sárkány János (Kisbánya) 11 K, Ferenczi Jenő főszolgabíró 10 K, Dávid Márton kereskedő Alsójára 10 K, Szabó János körjegyző 10 K, Balázs Balázs gazdatiszt Alsójára 6 K, Mihály Zoltán Kolozsvár 5 K, id. László István, Léb Adolf Kisbánya 5 K, Kiss Béla Magyarfenes 5 K, özv. Kasza Jánosné, László János Márton-é Mihály Ferenc 5-5 K, Boros Ferenc, ifj. László M. Márton 4-4 K, Boldizsár F. István, Czákó G. Márton, Czákó Sz. János, Halmi János, László János, Mátyás Kisap István, Mihály B. Márton, Mihály B. János, Venczel Márton 3-3 K, ifj. Asztalos István, Asztalos Márton, Balla Márton, Balázs Márton, Boldizsár Gy. György, Boldizsár Zs. János, Boldizsár Kata, Boldizsár F. István, Czákó Gy. Mihály, Czákó Gy. Márton, ifj. Czákó Gy. János, Czákó Sz. István, Első Magyar Általános Biztosító Társaság, Farkas Márton, Fülöp István, Gesbe Gergely, ifj. Hunyadi György, Hunyadi István,

Hunyadi János Gy-é, Hunyadi János J-é, Kasza V. János, Kasza V. György, László Cs. Márton, ids. László Cs. János, ifj. László Cs. János, ifj. László Kata hajadon, László M. Márton, dr. Mihály József (Kolozsvár), ifj. Mátyás János, Mihály I. Márton, Mihály B. Márton, Szelistyán Ferenc, Tóth Károly, Vincze János 2-2 Km Herz Sándor (Hesdát)1,50 K, ids. Asztalos István, Asztalos János, Boldizsár Sz. István, Boldizsár Sz. János, Boldizsár K. H. János, Boldizsár Ferenc árvái, ids. Boldizsár C. Márton, ifj. Boldizsár C. Márton, ifj. Boros István, Boros Bori hajadon, özv. Boldizsár Istvánné, Czakó G. Ferenc, ifj. Czakó G. Mihály, ifj. Czakó G. János, ifj. Czakó Gy. István, Czakó B. János, Belk István, Fülöp Márton, Halmi Mihály, Gyurka István, Kasza Mihály, Kasza János legény, Kasza Márton legény, Déluj György, Mátyás Márton, ifj. Mátyás János, László Cs. György, László Cs. István, László B. István, Sipos Gábor, ifj. Szakács István, Szakács Ferenc, Venczel Ferenc, Vittmaier Sándor legény, Vittmaier Erzsé hajadon, Farkas József 1-1 K, Szabó Gábor, Vittmaier József 40 fillér, Rosenfeld Jakab 50 fillér. Íme az adakozások bemutatása, dicsérni senkit se kell, hiszen a jócselekedet önmagát dicséri és az Isten szereti a jókedvű adakozókat.

Az új harmónium 740 K-ba került, s a mi kicsiny templomunkban minden várakozást felülmúlt. Október 20-án volt a felszentelés Thamó Gyula tordaszentlászlói és Takács József helybeli lelkészek által.

Az 1911-ik évben volt a népszámlálás, melynek adatai szerint a község összlakossága 526. Magyar 521 zsidó 3, román 2. Református 511, római katolikus 6, unitárius 4, zsidó 3, görög katolikus 1, görög keleti 1. Tíz év alatt a szaporodás 110 lélek.

A gyülekezet legrégebbi emberei sem emlékeznek, hogy itt valaha lett volna püspöki látogatás, ez a generális vizitáció történt meg az 1912-ik évben. Főtiszteletű dr. Kenessey Béla püspök úr kíséretében voltak Méltóságos Lészay Ferenc egyházkerületi főgondnok, Nagy Károly egyházkerületi főjegyző, Pünkösti Pál egyházkerületi számvevő, Jancsó Lajos generális direktor, Lavassy Andor a vármegye alispánja, Ferenczy Jenő járási főszolgabíró, Bíró András esperes, Csürös József főjegyző, Antal Géza számvevő. A község Alsójára felőli bejáratánál felállított díszkapunál Szabó Jánoskörjegyző, a papi lakás előtt pedig Takács József helybeli lelkész üdvözölte a vendégeket.

Üdvözlés után ünnepélyes istentisztelet, mely alkalommal Jancsó Lajos generális direktor hirdeti az Igét, míg a püspök úr utóimát és áldást mond a gyülekezet minden egyes tagjára.

Ezzel az ünnepélyes püspöki látogatással le is záródik a magyarlétai református egyházközség világháború előtti története, mivel a rákövetkező évben feljegyzésre méltó dolog egyházunkban nem történt.